

KARANTENENEMNDA

Erlend Svardal Bøe

Vår dato Vår referanse
13.09.2021 2021/23

Brudd på informasjonsplikten i karanteneoven

Bakgrunn

Karantenenemnda er gjort kjent med at flere tidligere politikere har unnlatt å varsle om overgang til stilling, styreverv eller næringsvirksomhet.

Du mottok 31. august 2021 en e-post der du ble bedt om å forklare hvorfor du ikke har overholdt informasjonsplikten i karanteneoven. Karantenenemnda har ikke mottatt svar fra deg, noe som er svært kritikkverdig.

Du mottar dette brevet fordi du har unnlatt å varsle om overgang slik du er pålagt etter karanteneoven § 5:

Senest tre uker før overgang til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen eller etablering av næringsvirksomhet, plikter politikeren å gi alle nødvendige opplysninger Karantenenemnda trenger for å fatte vedtak, inkludert opplysninger om tidligere embete eller stilling og den nye stillingen, vervet eller virksomheten.

Informasjonsplikten gjelder alle overganger til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen og all etablering av næringsvirksomhet innen tolv måneder etter fratreden som politiker, også der overgangen eller etableringen ikke skjer direkte etter fratreden.

I forarbeidene til karanteneoven står følgende om informasjonsplikten:

Innholdet i informasjonsplikten omfatter blant annet opplysninger om den nye arbeidsgiveren og opplysninger om virksomheten, som for eksempel hvilke sektorer den opererer innenfor og hvilke produkter eller tjenester den leverer. Ved overgang til interesseorganisasjoner vil det være relevant å gi opplysninger om hvilke bransjer og hvilke interesser organisasjonene arbeider for. Politikeren må også gi opplysninger

om ansvars- og arbeidsområder i den nye stillingen, hvilke ansvars- og arbeidsområder som lå til den tidligere politiske stillingen eller embetet og hvilke saker som ble behandlet i departementet i politikerens funksjonstid. Statsråder, som er ansvarlig for alle sakene i et departement, må også gi informasjon om konkrete saker som er viktig for spørsmålet om illeggelse av karantene og saksforbud.

Informasjon om karantene-reglene

Informasjonsplikten i karantene-loven er godt kjent. Karantene-nemnda viser til at alle som tiltrer og fratrer embeter og stillinger gis informasjon fra Statsministerens kontor (SMK) i eget brev om reglene for karantene. I tillegg er det gitt informasjon om karantene-reglene i håndbok for politisk ledelse.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har også gitt omfattende veiledning om karantene-loven og informasjonsplikten på hjemmesiden til KMD:

Politikeren har informasjonsplikt om overganger som omfattes av karantene-loven. Informasjonsplikten vil i de fleste tilfeller oppfylles ved at fullstendig utfylt meldingsskjema om overgang sendes Karantene-nemnda ved sekretariatet. Spørsmål om utfylling av meldingsskjemaet kan rettes til sekretariatet for Karantene-nemnda.

I de tilfeller Karantene-nemnda treffer vedtak gis det følgende informasjon i vedtaket:

"Vi minner for ordens skyld om at informasjonsplikten om eventuelle nye stillinger eller verv gjelder i ett år etter fratreden som politiker, jf. karantene-loven § 5."

I de tilfeller informasjonsplikten ikke overholdes foreligger det et brudd på karantene-loven § 5. Brudd på karantene-loven kan medføre reaksjoner, jf. karantene-loven § 5. Etter karantene-loven § 20 kan det ilegges et overtredelsesgebyr:

Ved grovt uaktsom eller forsettlig overtredelse av bestemmelser i eller gitt i medhold av loven, eller i vedtak fattet i medhold av loven, kan Karantene-nemnda eller tilsettingsmyndigheten gi pålegg om å betale overtredelsesgebyr til statskassen.

Ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, og ved utmålingen, skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, graden av skyld, om overtrederer har hatt eller kunne ha oppnådd noen fordel av overtredelsen, overtrederens økonomiske evne og den preventive effekten.

Det er en høy terskel for å ilegge et overtredelsesgebyr, og det vil kun være en aktuell reaksjon der det foreligger grov uaktsom eller forsettlig overtredelse. Det må i tillegg vurderes om politikeren har oppnådd noen fordel av overtredelsen.

Karantene-nemndas vurdering

Karantene-nemnda har blitt orientert om ulike begrunnelser fra politikerne for at det ikke er gitt informasjon. Noen politikere trekker frem at de ikke har forstått reglene, mens andre ikke har forstått vedtaket som nemnda har truffet.

Karantene-nemnda viser til at den informasjonen om reglene som gis fra SMK og KMD, samt informasjonen som kommer frem av vedtaket, er tilstrekkelig til å forstå betydningen og

rekkevidden av informasjonsplikten. I alle vedtak fra Karantenenemnda blir man minnet på at informasjonsplikten gjelder i ett år etter fratredelsen. Samlet sett er dette tilstrekkelig til å forstå hva informasjonsplikten innebærer. I tillegg kommer det tydelig frem at spørsmål om informasjonsplikten eller annen veiledning kan rettes til Karantenenemnda.

Det er svært uheldig at det har kommet frem at flere tidligere politikere har unnlatt å informere om overganger til stillinger, verv og næringsvirksomhet.

Karanteneoven skal bidra til å skape tillit overfor politikere og forvaltningen. Et brudd på informasjonsplikten rammer ikke bare den enkelte politiker, men det bidrar også til å skade omdømmet til andre politikere og forvaltningen generelt. I tillegg er dette med på å svekke tillitten til Karantenenemndas forvaltning av reglene. Dette er meget uheldig, og rammer også dem som ikke kan klandres for å ha brutt informasjonsplikten.

Informasjonsplikten er en objektiv plikt som påhviler alle. Det er ikke den tidligere politikeren som skal gjøre egenvurdering av hvilke tilfeller de ikke skal varsle om. Selv om overgangen kunne ha blitt vurdert som uproblematisk dersom du hadde sendt inn melding om dette, eller at det har gått lang tid mellom fratredelse til tiltredelse, er ikke dette vurderinger som er overlatt til den enkelte. Karanteneoven er klar på at alle overganger skal meldes inn og vurderes av Karantenenemnda.

Konklusjon

Ettersom du ikke har meldt inn overgangen har du brutt informasjonsplikten. Dette anser nemnda som sterkt kritikkverdig. Særlig gjelder dette saker der den tidligere politikeren, gjennom det som fremkommer av mediene, kan se ut til bevisst å ha ønsket å unngå karantene.

På bakgrunn av tiden som har gått kan Karantenenemnda ikke gå nærmere inn i de enkelte sakene og vurdere om overgangen ville ha utløst karantene eller saksforbud. Karanteneoven gir hjemmel for ileggelse av karantene i inntil *seks måneder* etter fratredelsen og ileggelse av saksforbud inntil *tolv måneder* etter fratredelsen.

Nemnda vil ikke følge opp saken med et overtredelsesgebyr, og anser saken som avsluttet. Dersom du har merknader til dette brevet må disse sendes til Karantenenemnda innen fem dager. Dersom du ikke har merknader ber vi om din tilbakemelding på at du har mottatt og forstått innholdet.

Dette brevet vil bli publisert på regjeringen sine sider innen én uke fra i dag.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg
leder

Reidun Slåen
sekretariatsleder

Brevet fra Karantenenemnda er godkjent elektronisk og inneholder ikke signatur.

Kopi:
Statsministerens kontor